

GASPAR
HERNÁNDEZ
LA DONA
QUE NO SABIA
PLORAR

Columna

GASPAR HERNÁNDEZ
LA DONA QUE NO
SABIA PLORAR

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: ABRIL DEL 2018
© GASPAR HERNÁNDEZ, 2018
WWW.GASPARHERNANDEZ.CAT
© EDICIONS DESTINO, S.A.
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2364-9
DIPÒSIT LEGAL: B-4.256-2018
FOTOCOMPOSICIÓ: LOZANO FAISANO, S.L.
IMPRÈS A: CAYFOSA

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

TAULA

PRIMERA PART. Un peix bullit	11
SEGONA PART. La catarsi	65
TERCERA PART. Pell morta	131
QUARTA PART. La nit comença al migdia	217
Agraïments	283

Ara tinc zones d'ombra, com en té tothom, però quan era un adolescent em considerava un bon noi, sense fissures. El meu únic objectiu a la vida, a més d'escriure, era ser una bona persona. Era un propòsit, suposo, fruit de la meva educació en col·legis de capellans. Durant la meva infància ser un bon nano volia dir confessar-me un cop per setmana, encara que hagués d'inventar-me els pecats, ja que no trencava mai cap plat, o gairebé mai. Volia dir no alçar la veu mai i alimentar un personatge que, per ser acceptat, sempre somreia i deia que sí a tothom. Enraonava en un to de veu baix, per no molestar. I mirava les noies de reüll, per vergonya i pudor. «Qui no carda a Olot no carda enlloc», feia una dita cèlebre. Però jo hi havia estu-

diat tota la vida i havia arribat als disset anys sense cap experiència al llit.

Tot va canviar quan vaig començar a treballar de becarí en un diari de comarques. Hi vaig conèixer una sexòloga, que anomenaré Daniela Costa-Pau. Tenia molts més anys que jo, i era una de les primeres sexòlogues catalanes en una època en què el sexe era un tabú. Encara no entenc com es va encaterinar de mi, un noi inexpert que no li arribava a la sola de la sabata. El cas és que, ves qui ho havia de dir, vam acabar sent amants. I, tot i la meua poca traça, sempre vaig tenir l'esperança que algun dia podria escriure la seva història i, de pas, retre-li un petit homenatge. Perquè va ajudar moltes dones. Perquè va fer que visquessin el sexe sense prejudicis, seguint l'instint, tal com tradicionalment havien fet els homes —i com feia ella. A les seves pacients els repetia un vers que havia après de la psiquiatra feminista Jean Shinoda Bolen: «¿Què penses fer amb la teua preciosa, salvatge, única vida?». Puc donar fe que la Daniela Costa-Pau era una persona salvatge, en el sentit d'alliberada.

«La sexòloga», com l'anomenàvem al diari en què jo tenia la beca, en el passat havia treballat a l'Hospital Josep Trueta de Girona, i hi havia tractat pacients amb disfuncions. Uns pacients que abans havien anat al ginecòleg o a l'uròleg, dones que patien anorgàsmia o dificultats en la lubricació, o homes amb disfuncions erèctils o ejaculació precoç. Però com que a l'hospital ella no es podia ocupar del que més li interessava, el «plaer pel plaer», ben aviat havia començat a fer unes xerrades a la Casa de Cultura de Girona que sí que li permetien deixar-se anar. Les dones de la ciutat havien de saber que podien dur una vida sexual plenament satisfactòria. Ara bé, ¿què volia dir «dur una vida sexual satisfactòria»? ¿Fins a quin punt significava donar plaer, i fins a quin rebre'n? ¿Volia dir fer l'amor un cop per setmana o un cop al dia? Poques dones s'atrevien a plantejar-se la possibilitat de fer l'amor cada dia, elles mateixes se censuraven: fer-ho tan sovint era indecent. Calia desfer malentesos com aquell. I les xerrades els havien anat desfent. Al principi només hi anaven tres o quatre dones, però un dia en un ple de l'Ajuntament de Girona un regidor de dretes havia afirmat que aquelles «conferències» eren un punt de trobada «de gent sense moral» i que si fos per ell les prohibiria. I tot i que l'alcalde Joaquim Nadal hi havia tret ferro i havia

argumentat que es feien «a títol informatiu», l'episodi havia provocat que augmentés considerablement el públic assistent a les xerrades i, de retruc, el nombre de pacients de la Daniela Costa-Pau. Havia sigut llavors quan havia deixat l'Hospital Josep Trueta i havia obert la seva pròpia consulta al Barri Vell. I havia sigut també llavors que el diari en què jo m'estava, *El Punt*, l'havia fitxada per escriure-hi articles.

No m'hauria imaginat mai que jo seria l'encarregat d'editar-li els articles. «De corregir-los», puntualitzava ella. Jo era a la secció d'opinió, i la meva feina consistia precisament en això: escurçar articles, titular-los i deixar-los a punt de maquetar. Als matins estudiava COU als Maristes de Girona, i a les tardes anava a la redacció del carrer Figuerola. El redactor en cap d'*El Punt*, Joan Vall, em devia haver vist la cara de bon noi, o de nano desesperat per col·laborar al diari, perquè m'havia deixat fer la beca un any abans que jo entrés a la facultat, a la Universitat de Girona. I m'havia fet un forat en una secció deixada de la mà de Déu, una secció sense adrenalina ni teletips d'última hora, en què només érem dos, l'escriptor Miquel Pairoli i un servidor. Ell era el cap i jo els peus, ell escrivia els editorials i també decidia quins serien

els articles sobre l'actualitat «rabiosa» (l'adjectiu era del seu admirat Josep Pla) i jo feia les tasques d'edició, una feina grisa i monòtona, però que a mi ja m'anava bé. Tot i que no tenia clar si a la llarga volia ser periodista o escriptor, sí que sabia que volia escriure, i treballar a la secció d'opinió em permetia aprendre d'un escriptor de renom com en Pairoli. No crec que sigui gaire exagerat afirmar que era l'home que més rumiava del diari. D'ell en recordo l'aire embadocat, la mirada entre irònica i absent, els seus ulls grossos oberts de bat a bat. Del seu cos semblava desprendre-se'n alguna cosa hieràtica, volgudament parsimoniosa. Fèiem bona parella, semblàvem dos monjos als quals els era indiferent la vitalitat extravertida del periodisme del dia a dia. L'únic que alterava la nostra rutina era la visita setmanal de l'articulista més agosarada i excèntrica. En aquella època la figura de la sexòloga era poc habitual. ¿Què feien les sexòlogues? ¿Ensenyaven teoria o pràctica? Si és que ensenyaven alguna cosa, esclar. A Televisió Espanyola tot just havien començat a emetre el primer programa sobre la temàtica, *Hablemos de sexo*, que presentava Elena Ochoa, i arran d'aquell espai molts havíem descobert que sí, que encara que semblés mentida existia la professió de sexòloga. I ara resultava que cada setmana al diari en venia una, i era pre-

cisament jo el que havia d'enraonar amb ella. Daniela Costa-Pau podia haver-nos fet arribar l'article a través del fax, o d'una tecnologia encara més avançada, el mòdem, però preferia dur-lo a la redacció en mà, en un disquet. La recordo venint cada divendres. Era una dona que devia tenir poc més de trenta anys, però semblava més gran i madura. Alta, prima, elegant, de faccions anguloses i d'una bellesa ossuda. La mandíbula quadrada li denotava resolució i tossuderia. Tot el seu aire tenia un punt d'androgín; segurament hi ajudava que duia els cabells curts. A primera vista, era freda i desdenyosa: jo suposava que era la seva manera de marcar distàncies amb els molts homes que li devien tirar els trastos. No obstant això, podia ser amable. Amb mi almenys ho era, mentre li editava els articles. Recordo que s'asseia al meu costat, tots dos davant la pantalla de l'ordinador, i que els seus dits acostumaven a tamborinejar suaument damunt la taula. Jo posava tot l'esforç a no deixar-me intimidar, ni per ella ni per les mirades impúdiques dels redactors masculins, que semblava que zumze-gessin al nostre voltant.

I mentre polia aquells textos sobre tot de joguines eròtiques, des de les boles xineses fins als consoladors (que, segons la sexòloga, els homes percebíem com una competència); mentre endreçava els seus textos

sobre fantasies sexuals, que sovint transcorrien en ascensors, on la dona sempre era sotmesa per un home ben plantat, tot i que ella puntualitzava que era diferent la fantasia i la realitat, ja que en la fantasia la dona controlava la situació (en qualsevol cas, el propòsit de la sexòloga era transmetre a les dones que no s'havien de sentir culpables pels seus fantasmes); mentre ajustava uns articles que tenien en mi l'efecte d'un excitant, un de subreptici que pujava gradualment pel meu cos, em repetia una vegada i una altra: «Estigues per la feina. No facis bromes fàcils. No t'excitis. No et despistis. Aplega la concentració necessària. Sigues un professional i, sobretot, sigues bon nano». I suposo que va ser aquell meu capteniment el que em va fer guanyar el seu respecte.

Una nit em va proposar anar al bar, a «prendre alguna cosa». Aquell vespre havíem trigat més de l'habitual a editar l'article, ens havíem quedat sols a la redacció. Vaig pensar que devia voler que féssim petar la xerrada, en un ambient distès, sobre els seus textos. Potser volia que jo n'hi donés una opinió general. Els seus eren els articles més llegits del diari, hi havia lectors que els retallaven i col·leccionaven, igual que devien fer amb les fotos de l'*Interviú* o del *Playboy*. No, ella

no volia demanar-me l'opinió, ja que tan bon punt vam arribar al Nummulit, un bar que estava de moda, després de demanar dues cerveses i de dir-me paraules que ja no recordo (va ser com una introducció, per trencar el gel), em va deixar anar que jo li feia «gràcia».

Recordo que el Nummulit estava ple de gom a gom, que la decoració era metàl·lica, la llum àrtica, i sobretot recordo que jo no me'n sabia avenir. Vaig pensar el que després, durant tota la vida, he pensat sempre que he agradat a una dona: «Aquí hi deu haver un malentès». La sexòloga devia veure en mi atributs que no tenia.

Em va dir que li feia gràcia que a la redacció em posés vermell mentre li corregia els articles. També li feia gràcia que jo fes l'esforç de reprimir o dissimular aquell rubor. I, per acabar, li feia gràcia que jo arufés les celles quan m'eixordava el soroll, perquè això demostrava, segons ella, que no estava fet per treballar en una redacció tan populosa.

—En resum, ets un noi molt sensible, i això és en realitat el que em fa gràcia de tu, que la teva sensibilitat sigui extrema. No sé si t'ho han dit mai, però ets el que s'anomena una PAS, una «persona altament sensible».

No, no m'ho havien dit mai, i no sabia de què

m'estava enraonant, la sexòloga. ¿Una PAS? Allò devia formar part d'una categoria o grup que se m'escapava de totes totes. Com que no sabia què respondre-li, li vaig donar les gràcies per la informació.

—Gràcies, Daniela. Ets molt amable.

—¿Sempre ets tan polit?

Em mirava de fit a fit, amb uns ulls freds i orfes d'humor, una mirada que jo no sabia com interpretar. De fet, tot el que m'acabava de dir tampoc sabia ben bé com entendre-ho, ja que m'ho havia dit seriosa, en un to de veu neutre, com si m'hagués parlat sobre un dels informes judicials que publicàvem al diari a la secció de successos, *Punt Divers*. Potser la sexòloga no volia resultar sentimental, potser li agradava despullar les seves paraules de qualsevol connotació romàntica. Fos pel que fos, l'havia notat freda, la sexòloga. Freda i metàl·lica com la decoració del Nummulit. Aquella nit s'havia maquillat tot el voltant dels ulls amb una lleu ombra fosca que produïa un contrast sorprenent amb el blau de l'iris. Un blau entre pàl·lid i agrisat que jo només havia vist en la mirada d'alguns gats. Duia un vestit jaqueta de color negre que compensava amb un mocador llampanant, groc, que destil·lava una certa rebel·lia.

No recordo exactament la resta de la conversa. Sé que li vaig acabar donant la raó, no pas perquè fos

«altament sensible»; allò em semblava una exageració. Però potser sí que no estava fet per treballar en una redacció tan populosa, ja que el soroll m'atabalava. De fet, ja m'anava bé fer la beca en una secció com la d'opinió, situada en un racó de la redacció: així no havia de sentir el xivarri dels companys. En aquella època compartia un pis a la Devesa amb dos estudiants i se'm feien una muntanya les festes que organitzaven, el brogit de les riallades i les paraules barrejades fins a ben tard a la matinada.

No recordo la resta de la conversa, però sí que conservo perfectament en la memòria que en un moment determinat ella va deixar la cervesa damunt la barra, va arrambar el seu cos contra el meu i em va fer un petó. Al cap de pocs minuts, ja anàvem cap a la seva consulta.

—Hem d'acabar el que hem començat —va dir.

Jo no em creia el que m'estava passant, el cop de sort totalment inversemblant que havia tingut. Aquella dona de bandera se m'oferia a mi, tan sols perquè jo era «altament sensible» i li feia «gràcia». Sí, hi devia haver un malentès.

La seva consulta, al número 2 de la pujada de Sant Domènec, era un pis acabat de reformar i disposava de dos espais generosos, més o menys diàfans. L'un, l'habitació de l'entrada, de color torrat, exercia de

recepció. I l'altre, el seu despatx, tenia un escriptori de fusta i un sofà de color bordeus que en realitat era un sofà llit. Hi havia pocs mobles, si bé eren moderns i cars. L'única excentricitat en aquella decoració més aviat austera i clàssica era una vitrina amb consoladors molt grans. N'hi havia ben bé una dotzena, de mides irrealment. Vibradors corbats, oferts al món del desig com si fossin fruites tropicals. Només els vaig poder donar una ullada, perquè la sexòloga de seguida em va fer passar al despatx i em va despullar, damunt el sofà llit. Al melic m'hi va trobar una mica de borrissol, de la meua samarreta de cotó. El detall li va semblar «entranyable».

Jo estava d'allò més nerviós. El problema, m'ho veia venir, era que difícilment estaria a la seva altura. Fins llavors no havia tingut cap experiència sexual, a causa de la meua timidesa. M'havien agradat força noies, era enamoratís, però no havia arribat més enllà dels petons i les grapejades amb la Berta, una mitja xicoteta que havia tingut. Val a dir que el context en què havia crescut hi ajudava: la societat olotina de l'època era conservadora en extrem. Les farmàcies es negaven a vendre preservatius argüint raons morals. Feia poc hi havia hagut un escàndol protagonitzat per un professor de l'institut de formació professional, que havia repartit dos mil condons

entre els alumnes. A Olot, amb tantes fàbriques de sants, aquestes coses no es feien. Aquell era l'ambient en què jo havia crescut. Per acabar-ho d'adobar, havia estudiat l'EGB i el batxillerat als escolapis i als maristes. Era tan assenyat, que alguns professors em deien que quan fos gran podria ser un bon capellà. Per tot plegat, de cap de les maneres estava preparat per sortir-me'n, al llit, amb tota una experta.

La nit va ser un fracàs (o almenys això vaig pensar aleshores). Al principi vaig fer el que havia llegit als seus articles, és a dir, em vaig dedicar als «preliminars». Li vaig acariciar el cos, un cos atlètic, d'una perfecció gairebé matemàtica: alt, prim, musculat, sense gens de greix. Em vaig entretenir en els mugrons, li vaig llepar les arèoles fosques, vagament lleuguminoses. Però suposo que jo devia anar massa lent i el meu estil devia ser massa atent, abstracte, ja que de cop em va etzibar:

—¿Vols fer el favor de deixar de ser un peix bullit?

A partir de llavors, ella va tenir la paella pel mànec i jo no vaig donar l'abast. Em va fer fer tot de postures i em va girar del dret i del revés, com si fos un filet, volta i volta. Em vaig atabalar, perquè no sa-

bia com actuar, però suposo que ho vaig dissimular. L'autèntic problema va venir després, quan ella va començar a cridar. Suposo que volia demostrar que s'ho estava passant bé, i la seva manera de fer-ho era xisclant de valent. Tot i que no devia fingir el plaer, el dramatitzava. I a mi els xiscles sempre m'havien tirat enrere. Al diari no només arrufava les celles quan m'eixordava el soroll; tampoc no m'unia a l'alegria de tothom quan un company aconseguia una exclusiva, i crec que era degut als crits d'eufòria. En Païrolí m'havia dit que no havíem de ser enfàtics, ni en la literatura ni en la vida. I ara la sexòloga bramant a plens pulmons. Jo no estava acostumat a aquells esgarips. No vaig poder evitar quedar-me ben parat.

Em vaig bloquejar tant, que li vaig tapar la boca amb la mà. Va ser una reacció del tot instintiva, per bé que un instant després vaig pensar: «Potser li agrada. Potser ara estic deixant de ser “un peix bullit”». M'equivocava. Es va sulfurar. Va arrugar el front per reptar-me (com volent dir: «Qui t'has cregut que ets») i després em va clavar una queixalada als dits:

—A mi cap home em tapa la boca. ¿Ho entens?

Vaig estar a punt de vestir-me i de tocar el dos. Quedava clar que la nit havia sigut un fracàs, i que jo era incapaç de fer l'amor amb una dona aguerrida. Però de cop i volta, se'm va eixarrancar damunt la

cara. El sexe li feia una olor fosca, intensa, de fruit de mar, amb lleugeres traces de gamba fresca. No va triar gaire a arribar a l'orgasme, que ella va allargar: sent una experta com era, devia poder allargar el plaer a consciència. Hi donava molta importància, al seu orgasme, i això em va cridar l'atenció: als articles hi deia que l'acte sexual no podia girar només al voltant del clímax. I, en canvi, ella s'hi va recrear força estona. Vaig pensar: «Almenys li has provocat un orgasme. No, els homes no en provoquem cap —ja hauries de saber-ho. Quina vana presumpció! Els homes tan sols som un mitjà. Com un dels consoladors que té a la vitrina». Hi va haver un últim detall que em va quedar gravat, d'aquella nit inaugural: quan va haver acabat, després del panteix final, es va posar les mans a la cara. Com si volgués protegir una part de la seva intimitat. Em va fer l'efecte que somicava, que plorava.

Vaig estar a punt d'oferir-li un mocador, però no m'hi vaig atrevir. Aquells segons, tal vegada minuts, se'm van fer eterns. Ella va continuar en la postura de recolliment, abraçant-se les espatlles, i jo no sabia què fer ni què dir-li. Tan sols sabia que em sentia culpable: si estava plorant, de ben segur que era degut a la meua poca traça. Es devia haver adonat que havia comès un error, embolicant-se amb mi.

Se'n va anar al lavabo, i quan en va tornar ja estava vestida i a punt per marxar. L'únic que va murmurar va ser que tenia pressa, que havia d'anar a buscar el cotxe al pàrquing i que encara havia de conduir una estona (vaig deduir que vivia als afores de Girona). Vam baixar les escales, i quan vam ser al carrer ens vam acomiadar. La pujada de Sant Domènec estava bruta i desgavellada després d'una nit de divendres etílica, feia pudor de pixats, hi havia llau-nes de cervesa escampades per terra. Ella no em va fer cap petó de comiat. No devia voler que ningú ens veiés, per no donar peu a xafarderies.

La nit va tenir un epíleg o colofó dilluns, quan vaig tornar al diari. Òbviament, no comptava a dir res a ningú, en primer lloc per respecte a la seva privacitat, i en segon lloc perquè hauria hagut d'explicar que havia fet un trist paper: la nit havia acabat amb ella segurament plorant, penedint-se d'haver-se embolicat amb mi. No, no en volia parlar amb ningú, d'aquella nit. Però en vaig acabar enraonant amb en Pairoli. No vaig tenir cap altre remei, va ser ell qui va treure el tema, tan bon punt vaig arribar a la redacció. Em va picar l'ullet, i en un to de veu sorneguer em va dir:

—Divendres us vaig veure, al Nummulit.

No *et* vaig veure, sinó *us* vaig veure. Em vaig posar lívid. Jo no comptava que al Nummulit hi pogués haver algun redactor del diari, tot i que hauria hagut de recordar que aquell era el bar preferit dels periodistes gironins. De tota manera, vaig pensar, potser en Pairolí ens havia vist d'esquitllentes. Potser hi havia entrat un moment i, en veure-hi tanta gent, havia marxat de seguida. M'equivocava. Va afegir, amb la seva veu sibil·lina, serpentejant, com si parlés entre dents:

—Enhorabona pel petó.

Em mirava amb aquella seva expressió irònica. Fins llavors no havíem parlat mai de la nostra vida íntima. Havíem xerrat de música, del festival de Peralada, que ell no es perdia per res del món, i sobretot havíem enraonat de literatura. Ell feia poc havia publicat un dietari, *Paisatge amb flames*, i en el meu exemplar m'hi havia fet una dedicatòria molt generosa, com a futur escriptor. També havíem parlat dels articulistes que ens treien de polleguera, ells i les seves queixes quan els tocaves una coma. Però no havíem tractat mai de la nostra vida íntima, i ara se'm feia del tot rar mantenir aquella conversa.

—Estaves un pèl nerviós, ¿oi? No t'amoïnis. Bé, en qualsevol cas, no et felicito pel petó, sinó pel fet

d'haver-lo aconseguit. Molts homes haurien volgut ser en el teu lloc. Qui ho havia de dir! Jo hauria posat la mà al foc que eres verge.

Em vaig ruboritzar. En efecte, jo fins llavors havia sigut verge i, en efecte, molts homes haurien volgut ser en el meu lloc. Retrospectivament, veurien la nit amb la sexòloga com una conquesta. Moltes vegades m'havia fet la sensació que els homes en feien només per poder vantar-se'n davant altres homes.

En Pairolí va continuar parlant, i ho va fer amb una vehemència que em va sorprendre, perquè era contrària al seu tarannà:

—Suposo que estàs d'allò més il·lusionat amb la Daniela. És lògic. Però t'he de dir una cosa, i em sap greu tirar aigua al vi. Crec que si t'ho dic ara, t'estalviaràs molt de patiment. Has de saber que pots prendre-hi mal.

—Puc prendre-hi mal —vaig repetir.

—Vés amb molt de compte. Ara que encara no és massa tard, és millor que hi mantinguis les distàncies, amb la Daniela.

Em vaig quedar atònit. No vaig saber què respondre, vaig mussitar «Gràcies» i vam deixar estar la conversa en aquell punt.

Em vaig girar cap a l'ordinador i vaig començar a treballar, o a fer veure que treballava, mentre no pa-

rava de donar voltes al que acabava de sentir. ¿Ho havia entès bé? ¿El meu cap de secció m'estava posant en alerta? ¿M'estava recomanant que mantingués «distàncies» amb una articulista de la seva pròpia secció, com si ella no fos de fiar? ¿L'hauria contractada, en Pairoli, si hagués sabut que no era de fiar?

Bé, l'important dels articulistes era que escrivissin articles interessants, no pas que fossin de fiar en l'àmbit personal. No, no podia ser que en Pairoli hagués volgut dir allò; jo ho devia haver entès malament. El que segurament m'havia volgut dir era que no me n'enamorés, de la Daniela Costa-Pau. Potser jo era un seu caprici, un de passatger, i si m'enamorava d'ella hauria begut oli.